

Huvudvärk och migrän

k

k

Klusterhuvudvärk kallades tidigare för Hortons huvudvärk.

Det finns många olika typer av huvudvärk. Du behöver få en bedömning av en läkare för att kunna veta att det är klusterhuvudvärk du har. Det är viktigt för att du ska få rätt behandling.

Klusterhuvudvärk börjar vanligtvis när du är mellan 20 och 40 år. Klusterhuvudvärk är mycket intensiv och smärtsam. Den brukar bli mindre besvärlig eller gå över helt efter 65-årsåldern. Orsaken till sjukdomen är inte känd.

Det här är exempel på vanliga symtom vid klusterhuvudvärk:

- Plötslig attack av huvudvärk i ena sidan av huvudet. Det börjar med stark smärta bakom eller i det ena ögat.
- Smärtan sprider sig från ögat till tinningen, pannan och till översidan eller undersidan av käken på samma sida av huvudet.
- Den intensiva smärtan gör att du kan ha svårt att vara stilla under attacken och måste röra på dig hela tiden.
- Smärtan kan pågå från femton minuter till tre timmar.
- Huvudvärken försvinner lika plötsligt som den kom.

Attackerna kommer många gånger efter varandra. Det är vanligt att en period av attacker håller i sig i fyra till tolv veckor. Sedan kan du vara fri från huvudvärken i flera veckor och upp till flera år. Men oftast kommer perioder med huvudvärken en till två gånger per år.

Under perioderna med attacker kan huvudvärken komma allt ifrån en gång varannan dag upp till åtta gånger per dygn. Huvudvärken kommer ofta på samma klockslag under både dagar och nätter.

Under en period av attacker kommer värken på samma sida av huvudet vid varje attack. Oftast kommer huvudvärken på samma sida vid nästa period av attacker. Ibland händer det att nästa period av attacker ger huvudvärk på den andra sidan av huvudet.

Du kan också få andra symtom på samma sida som huvudvärken. Det kan vara ett eller flera av följande:

- Nästäppa.
- Svullet och hängande ögonlock
- Mindre pupill.
- Röd ögonvita.
- Det rinner från ögat eller näsan.

Några få personer har kronisk klusterhuvudvärk. Det innebär att följande pågår under minst ett år:

- Du har attacker av huvudvärk minst varannan dag.
- De perioder då du är fri från attackerna är kortare än tre månader i sträck.

Kontakta en vårdcentral om något av följande gäller för dig:

- Du tror att du har klusterhuvudvärk och vill få hjälp med behandling.
- Du har klusterhuvudvärk och de läkemedel du tar hjälper inte.

Om det är helg kan du vänta tills det blir vardag. Många mottagningar kan du kontakta genom attogga in.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha sjukvårdsrådgivning. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Ibland kan klusterhuvudvärk förväxlas med migrän. Det är viktigt att skilja på olika typer av huvudvärk eftersom de behandlas på olika sätt. Därför behöver du få en bedömning av en läkare för att få veta vilken typ av huvudvärk du har. Bedömningen görs genom att analysera dina svar på frågor om dina symtom.

Det är bra om du har information som du skrivit om huvudvärken. Läkaren brukar ställa följande frågor:

Hur många dagar i månaden har du huvudvärk?

- När hade du huvudvärk de senaste gångerna? Ange tidpunkt på dygnet och veckodag, om det går.
- Kan huvudvärken utlösas av stress eller oro?
- Brukar du ha huvudvärk i hela huvudet eller på den ena sidan av huvudet?
- Brukar huvudvärken kännas tryckande, molande eller pulserande?
- Brukar huvudvärken vara lätt eller svår?
- Hur länge brukar den pågå?
- Blir du känslig mot ljus och ljud i samband med huvudvärken?
- Mår du illa och kräks i samband med huvudvärken?
- Behöver du lägga dig ner när huvudvärken är som värst?
- Kan huvudvärken öka av lätt fysisk aktivitet?
- Har huvudvärken förändrats från hur den tidigare har känts?
- Använder du läkemedel mot huvudvärken? Hur ofta i så fall? Hjälper det?

Utifrån svaren på dessa frågor kan läkaren oftast avgöra vilken typ av huvudvärk du har.

Du kan också behöva undersökas med datortomografi eller magnetkamera.

Ibland kan du behöva en bedömning av en läkare som är specialist på huvudvärk.

Om läkaren bedömer att du har klusterhuvudvärk bör du få remiss till en specialist på hjärnans och nervsystemets sjukdomar så snart som möjligt.

Du kan få behandling som lindrar smärtan, kortar ner perioden med attacker och som kan förebygga nya attacker.

Läkemedel som tillhör gruppen triptaner hjälper oftast. De hjälper bäst i form av spruta och du får lära dig att ta sprutorna själv. Nässprej kan också hjälpa men är inte lika bra som när du tar en spruta. Tabletter har oftast en mer långsam effekt.

Läkemedel som innehåller prednisolon kan göra att den pågående perioden av attacker blir kortare.

Du kan få behandling med syrgas genom en ansiktsmask. Behandling med syrgas bryter oftast attacken inom femton till trettio minuter. Du kan få tillgång till en syrgastub att ha hemma om den behandlingen har visat sig vara den bästa behandlingen för dig.

Det finns olika receptbelagda läkemedel som kan göra att du slipper attacker. Läkemedel som innehåller verapamil brukar oftast hjälpa bra. Du kan också få pröva prednisolon under korta perioder om du får svåra besvär.

Den behandling som brukar hjälpa bäst är att kombinera två olika förebyggande läkemedel.

Kronisk klusterhuvudvärk kan behandlas med litium. Då måste du lämna blodprover regelbundet så att läkaren kan följa hur hög koncentration av ämnet du har i blodet.

Det finns en del du kan göra själv för att både minska smärtan och undvika nya attacker.

Under perioder av attacker bör du inte dricka alkohol eftersom det ofta startar huvudvärken.

Försök att ha regelbundna sömnvanor om nätterna. Det kan göra besvären mindre. Ta inte någon extra sovtid under dagen eftersom det kan starta en attack.

Du kan pröva att höja huvudändan på sängen cirka 20 centimeter om du får attacker på natten. Det kan göra att besvären minskar.

Det är bra om du kan skriva ner information om din huvudvärk när en period av attacker kommer. Eftersom attackerna är så smärtsamma och kan komma ofta under ett och samma dygn kan det vara svårt att samla sig för att skriva detaljer. Förslag på information som är bra att ha med om du ska söka vård:

- Datum för när perioden med attacker började
- Hur lång perioden var.
- Hur lång varje attack var.
- Hur många attacker du hade som flest per dygn
- Om det hände något i ansiktet när attackerna kom.

Orsaken till klusterhuvudvärk är inte helt känd. Huvudvärken verkar ha att göra med de funktioner i kroppen som reglerar dygnsrytmen. Blodkärlen i huvudet blir inflammerade och det ger en kraftig svullnad som ger stark smärta.

Vissa läkemedel som vidgar blodkärlen kan orsaka en attack av klusterhuvudvärk.

Du kan <u>söka vård på vilken vårdcentral du vill</u>i hela landet. Där har du också möjlighet att få en fast läkarkontakt.

För att du ska kunna vara aktiv i din vård och ta beslut är det viktigt att du förstår<u>informationen du får</u> av vårdpersonalen. Ställ frågor om du inte förstår. Du kan också be att få informationen nedskriven så att du kan läsa den i lugn och ro. Om du inte talar svenska har du rätt att <u>få information på ditt eget språk</u> till exempel med hjälp av en språktolk. Du har även rätt att få <u>tolkhjälp</u> om du har en hörselnedsättning eller synnedsättning.

- Huvudvärk hos vuxna
- Migrän
- Spänningshuvudvärk

Senast uppdaterad:

2022-10-18

Redaktör:

Johanna Brydolf, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Mattias Linde, läkare, professor i neurologi, Institutionen för Neurovetenskap, Norges Teknisk-Naturvetenskapliga

Universitetet

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

